ULKOMINISTERIÖ
Oikeuspalvelu
OIK-40 Satu Sistonen

LAUSUNTO

PC0TMWMA-3

10.02.2021

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
Eduskunta

Viite
VNS 3/2020 vp

Asia
Asiantuntijakuuleminen 9.2.2021 - kirjallinen vastaus

Ulkoministeriö viittaa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan asiantuntijakuulemisessa 9.2.2021 asiassa VNS 3/2020 vp esitettyyn kysymykseen: ”Miten Suomi edistää miesten ja muun sukupuolisten oikeuksia? Erityisesti lapsisotilaissa, mikä on ajankohtainen kysymys, on paljon miespuoleisia.” Ulkoministeriö esittää vastauksenaan kunnioittavasti seuraavaa.

Suomen hallitus tarkastelee sukupuolten tasa-arvoa laajemmin kuin naisten ja tyttöjen oikeuksien näkökulmasta. Suomi muun muassa puolustaa kaikilla kansainvälisillä foorumeilla voimakkaasti termiä *’gender equality’*, joka itsessään sisältää ajatuksen kaikkien sukupuolten tasa-arvosta sekä sukupuolesta myös sosiaalisesti rakentuneena. Se käsittää myös sukupuolen moninaisuuden ja ihmisoikeuksien kuulumisen kaikille, mukaan lukien sukupuolivähemmistöt. *’Gender equality’* –termiä on haastettu viime kuukausina Euroopan unionissakin (EU) voimakkaasti tiettyjen jäsenmaiden toimesta. Haastamista tapahtuu EU:n eri neuvostokokoonpanoissa ja neuvoston työryhmissä. Tämän vuoksi valtioneuvoston kanslian johdolla on annettu ohje EU-edustuston virkamiehille *’gender equality’* –käsitteeseen kohdistuvien hyökkäysten tunnistamiseksi ja niiden torjumiseksi.

Suomen kehityspolittiinen työ tähtää sukupuolten tasa-arvoon ja keskittyy sukupuoliroolien ’vapauttamiseen’ ja ahtaiden normien purkamiseen. Tämä tehdään yhdessä kehitysyhteistyön kumppaneiden kanssa. Esimerkkinä Suomen tukema YK:n Väestörahasto UNFPA:n Somalian tyttöjen ja naisten sukupuolielinten silpomisen vastainen työ keskittyy kaikkiin yhteiskunnan toimijoihin. Vain muuttamalla kaikkien yhteiskunnan jäsenten tapaa ajatella ja toimia, muutetaan haitallisia käytäntöjä pysyvästi ja kestävästi, ja tässä pojilla ja miehillä on keskeinen rooli.

Lapsisotilaat ovat yksi traagisimmista ilmentymistä siitä, miten ahtaat binäärit normit ovat vahingollisia kaikille. Kaikissa Suomen tukemissa hankkeissa tehdään jo suunnitteluvaiheessa kattava pohja-analyysi siitä, millaisia normeja eri toimijoilla ja hyödynsaajilla on ja miten se estää tai edesauttaa heidän toimintaansa. Tämän pohjalta voidaan ottaa huomioon heidän erilaiset tarpeensa, mitä esimerkiksi UNFPA Somalia on suunnitelmissaan ja toiminnassaan on tehnyt.

Postiosoite
PL 176
00023 VALTIONEUVOSTO

Kanavakatu 3 B

Vaihde
+358-(0)295-350 000

Telefax
+358-(0)9-629 840

Syrjinnän kielto on useaan Suomea sitovaan kansainvälisen ihmisoikeussopimukseen sisältyvä läpileikkaava velvoite, jota on noudatettava sopimusten määräyksiä täytäntöönpantaessa.

Myös sukupuolten tasa-arvon edistämisen ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisen ja torjumisen kannalta keskeisessä naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyssä Euroopan neuvoston yleissopimuksessa (SopS 52 ja 53/2015; Istanbulin sopimus) Suomi on sitoutunut täytäntöönpanemaan sopimuksen syrjimättä ketään muun muassa seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteetin perusteella (3 artikla). Istanbulin sopimuksen 2 artikla kehottaa soveltamaan sopimusta myös miehiin ja lapsiin.

Kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevassa yleissopimuksessa (SopS 67 ja 68/1986; CEDAW-sopimus) naisten syrjintä tarkoittaa kaikkea sellaista sukupuolen perusteella tapahtuvaa syrjintää, jonka vaikutus tai tarkoitus on heikentää naisille kuuluvien yhtäläisten ihmisoikeuksien ja perusvapauksien tunnustamista, nauttimista tai toteuttamista (1 artikla). Sopimuksen täytäntöönpanoa valvova naisten syrjinnän poistamista käsittelevä komitea (CEDAW-komitea) on muun muassa Suomen 7. määräaikaisraportin johdosta antamissaan loppupäätelmissä antanut Suomelle tunnustusta tasa-arvolain muuttamisesta siten, että sukupuoleen perustuvan syrjinnän määritelmä laajennettiin käsittämään sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä (CEDAW/C/FIN/CO/7, 10. kappale).

Suomi on lapsen oikeuksien yleissopimuksen (SopS 59 ja 60/1991) ja sen lasten osallistumisesta aseellisiin selkkauksiin tehdyn valinnaisen pöytäkirjan osapuoli (SopS 30 ja 31/2002). Myös lapsen oikeuksien yleissopimusta sovelletaan sen nimenomaisen määräyksen mukaisesti kaikkiin Suomen lainkäyttövallan alaisiin lapsiin eli alle 18-vuotiaisiin ilman minkäänlaista syrjintää.

Liitteet -